

10.11.2006

Dnro 2325/4/06

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Juha Haapamäki

AMPUMA-ASEIDEN VÄLIAIKAINEN HALTUUNOTTO

1

KANTELU

Kantelija arvosteli 5.7.2006 päivätyssä kirjeessään poliisin toimintaa, jota hän piti kostona siitä, että hän oli aiemmin kannellut Oulun poliisista. Erityisesti hän arvosteli sitä, että - - - hänen aseensa oli otettu poliisin haltuun.

- - -

3

RATKAISU

- - -

3.2

Ampuma-aseasia

Poliisipäällikkö määräsi 5.5.2006, että kantelijan aseet on otettava poliisin haltuun niiden hallussapitolupien mahdolliseen peruttamiseen liittyvää tutkintaa varten. Kantelijalla on hallussapitolupa kahteen kivääriin.

Poliisi sai toisen kivääriin haltuunsa 12.6.2006. Rikosylikonstaapeli toteaa selvityksessään, että hän ei vielä tuossa vaiheessa ilmoittanut pois otetusta aseesta poliisipäällikölle, koska toista asetta ei vielä ollut saatu poliisin haltuun eikä kantelijaa ollut saatu kuulustelluksi. Poliisipäällikkö puolestaan toteaa tietäneensä aseiden haltuunotosta koko ajan. Hän ei tehnyt heti päätöstä väliaikaisesta haltuunotosta, koska hän halusi varata kantelijalle mahdollisuuden tulla kuulluksi asiassa. Tämä ei kuitenkaan onnistunut, koska kantelijaa ei tavoitettu. Poliisipäällikkö totesi, että kantelija oli kyllä tietoinen ampuma-aseasiasta puhelinyhteydenottojensa perusteella.

Sen jälkeen kun oikeusasiamiehen kansliasta tiedusteltiin kantelijan kantelun johdosta ampuma-aseasian vaihetta poliisipäälliköltä, hän teki 16.8.2006 päätöksen kantelijan aseiden ja patruunoiden väliaikaisesta haltuunotosta. Päätöksessä todetaan myös muun muassa, että kantelijan tulee toimittaa toinenkin kivääri poliisin haltuun tai esittää selvitys aseiden kohtalosta.

Ampuma-aselain 92 § kuuluu seuraavasti:

Jos on perusteltu syy epäillä, että ampuma-asetta, aseiden osaa, patruunoita tai erityisen

vaarallisia ammuksia käytetään väärin, taikka jos niitä koskevan luvan peruuttaminen on pantu vireille, poliisin on viipymättä tehtävä päätös esineiden ottamisesta väliaikaisesti poliisin haltuun.

Poliisimiehen on otettava ampuma-ase, aseiden osa, patruunat ja erityisen vaaralliset ammuksot pois niiden haltijalta, jos niiden väärinkäytön vaara on ilmeinen. Poliisimiehen on viipymättä ilmoitettava pois ottamisesta sen paikan poliisilaitokselle, jonka toimialueella esineet on otettu pois niiden haltijalta, tai luvanhaltijan kotikunnan poliisilaitokselle. Poliisin on 14 vuorokauden kuluessa esineiden pois ottamisesta ryhdyttävä toimenpiteisiin päätöksen tekemiseksi esineiden ottamisesta väliaikaisesti poliisin haltuun tai luovutettava pois otetut esineet takaisin niiden haltijalle.

Katson, että rikosylikonstaapeli ei ole laiminlyönyt velvollisuuksiaan asiassa. On ilmeistä, että hän on välittänyt tiedon aseiden haltuunotosta eteenpäin niin, että poliisipäällikkö on tullut asiasta tietoiseksi.

Tästä eteenpäin asian arviointia rajoittaa se, että ampuma-aseiden hallussapitolupien peruuttamista koskeva asia on edelleen vireillä ja kantelijalla on mahdollisuus valittaa väliaikaisesta haltuunotosta tehdystä päätöksestä ja mahdollisesta tuon haltuunoton voimassaoloajan jatkamisesta koskevasta päätöksestä. Vakiintuneen käytännön mukaan oikeusasiamies ei puutu sellaiseen asiaan, johon voi vielä hakea muutosta. Tästä syystä en katso voivani ottaa lainkaan kantaa haltuunoton perusteisiin ja menettelyynkin osalta totean vain yleisellä tasolla seuraavaa.

Sen jälkeen, kun ampuma-ase on otettu poliisin haltuun, tulee siis viipymättä ja viimeistään 14 päivän kuluessa ryhtyä toimenpiteisiin päätöksen väliaikaisesta haltuunotosta tekemiseksi. Lain sanamuodon perusteella ei käsitykseni mukaan voida edellyttää, että tällainen päätös olisi tehtävä 14 päivän kuluessa haltuunotosta. Toisaalta lain ilmaus ”*viipymättä*” ei voine tarkoittaa sitä, että väliaikaisen haltuunotopäätöksen tekemiseen olisi vapaasti aikaa kolmea kuukautta, kuten poliisiosaston lausuntoa voisi tulkita.

Hallintolain 34 §:n mukaan pääsääntö on, että asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen ratkaisun tekemistä. Kantelun tarkoittamassa tapauksessa ongelmana näyttää olleen se, ettei kantelijaa ole tavoitettu.

Se, mitä tiedoksiantotapaa käyttäen tilaisuus tulla kuulluksi varataan, ratkaistaan hallintolain säännösten perusteella (ks. erityisesti 10 luku). Tuossa laissa on useita eri tiedoksiantotapoja, esimerkiksi tavallinen, todisteellinen ja sijaistiedoksianto.

Kun kantelijalla on tässä tapauksessa mahdollisuus valittaa poliisipäällikön päätöksestä paitsi sen perusteiden myös asiassa noudatetun menettelyn osalta, en ota kantaa esimerkiksi siihen, mitä tiedoksiantotapaa käyttäen kantelijalle oli tullut varata tilaisuus tulla kuulluksi tai mikä merkitys on annettava sille, että hän on selvityksen mukaan ollut tietoinen ampuma-aseasiansa vireillä olosta. Joka tapauksessa kiinnitän poliisipäällikön huomiota hallintolain säännöksiin. Käsitykseni mukaan poliisiosaston on syytä tarkastuksillaan ja koulutuksessa varmistaa se, että käytäntö ampuma-aseasioissa on sen alaisissa

poliisilaitoksissa yhdenmukainen ja että hallintolain vaatimukset, mutta myös sen antamat mahdollisuudet otetaan huomioon.

- - -

4

TOIMENPITEET

Saatan kohdassa 3.2 esittämäni näkökohdat poliisipäällikön ja Oulun lääninhallituksen poliisiosaston tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän poliisipäällikölle ja poliisiosastolle jäljennöksen tästä päätöksestäni. Lähetän myös sisäasiainministeriön poliisiosastolle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Muihin toimenpiteisiin kantelu ei anna aiheutta. Kantelun liitteet palautetaan ohessa.